

گزارش مکتوب شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر

هشتمین نشست شورا در روز دوشنبه هجدهم بهمن ماه ۱۳۸۹ ساعت ۱۰ با حضور اکثریت اعضا و میهمانان ویژه آغاز گردید. شرکت کنندگان:

آقای دکتر شبیری زنجانی (استاد دانشگاه و رئیس کارگروه نظام حقوقی مالکیت فکری)
آقای دکتر میر حسینی (دبیر شورای سیاستگذاری حقوق مالکیت فکری کشور - وزارت دادگستری)
آقای آخوندی (رئیس هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران کتب مذهبی)
آقای موسایی (انتشارات فرهنگ معاصر)
آقای شاوردی (نماینده انجمن ناشران ورزشی)
آقای دکتر کفاشی (عضو هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران کتاب دانشگاهی)
آقای رحمانی (نماینده اداره کل مجامع فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
آقای حسینی نیک (مدیر مسئول دفتر مطالعات و خدمات حقوقی - رئیس شورا)
آقای دکتر احمدزاده (دبیر جلسه)

بعد از قرائت قرآن کریم، اعضای شورا بدین ترتیب اظهار نظر کردند:

۱- آقای حسینی نیک:

- توجه دقیق در راستای تعیین ملاک درست و منطقی برای ویراست جدید (یا چاپ‌های بعدی)
- التفات به جایگاه علم و دانش و غیرقابل خرید بودن اثر علم محور برای طولانی مدت
- تعیین نحوه محاسبه نسبی بودن میزان حق تألیف موضوع ماده ۷۶ لایحه مزبور
- در نظر گرفتن حق تقدّم برای مدت زمانی مشخص در خصوص چاپ اثر قبلی یا کتاب بعدی
- عدم ممتاز بودن حق مؤلف با دیده نشدن شرایط حاکم بر بازار به خصوص به هنگام ورشکستگی
- دقت قانونی و تعیین معیار حقوقی برای تشخیص طرف مجازات (ناشر یا مؤلف) در لایحه مزبور
- غیرقابل احصاء بودن شمارگان در قرارداد
- تمرکز قانونگذار بر فلسفه وجودی تعداد نوبت چاپ و زمان تجدید چاپ اثر
- پذیرش حق تقدّم در خصوص ویراست جدید و کتب چند جلدی و عدم پذیرش آن در مورد اثر جدید مؤلف
- ابهام در امکان تفکیک دو مقوله واگذاری و بهره برداری در حوزه نشر و امکان تصور آن در حوزه پخش.
- موارد ارائه شده در ماده ۷۳ باید با دقت بیشتری مورد ملاحظه قرار گیرد مثلاً برای تعیین تعداد نوبت نشر، آیا مقصود آن است که ناشر را مکلف به تجدید چاپ به تعدادی مشخص کنیم تا اثری حبس نگردد یا مقصود آن است که ناشر را محدود به تعدادی نوبت چاپ کنیم تا بیشتر چاپ نکند.

۲- دکتر شبیری زنجانی:

- مورد حمایت قرار گرفتن اثر خلاق به صورت استحقاقی
- امکان قائل شدن حق تقدّم در لایحه برای اثر جدید و اثر قبلی با معیارها و ضوابط حاکم بر آن برای ناشر طبق قانون فرانسه.
- تبیین دقیق موضع خلاف با استفاده از نظریات تخصصی اعضاء در خصوص نسبی بودن حق تألیف و مقطوع بودن آن و نیز

تمیز دقیق موارد آن من جمله کتاب‌های مجموعه‌دار از قبیل دایرة المعارف و کتب نفیس و نقاشی‌ها و...
 - پیش‌بینی راهکار جدید و مناسب برای جلوگیری از تضییع شدن حق مؤلف به ویژه در کتاب‌های سری در فرض بدرفتاری ناشر
 - ضرورت حق تقدم برای ناشر به علت کسب شهرت مؤلف از طریق مجموعه مرتبط و امور فنی ناشر
 - انتخاب تفسیر درست از عبارت «به هزینه خود» مندرج در ماده ۷۰ لایحه
 - شناخته شدن حق تألیف به عنوان طلب ممتاز و مقدم بر سایر طلب‌ها و اولویت داشتن بر سایر طلبکاران
 - تأمل در خور شایان در خصوص عنوان تعهدات پدید آورنده یا دارنده حق از سوی ناشران حاضر در جلسه
 - دیده شدن صورت عدم رعایت (به شکل بطلان یا فسخ) در ماده ۷۱ ذیل تعهدات پدید آورنده
 - قائل شدن حق فسخ در ماده ۷۲ به عنوان ضمانت اجرای درست آن از سوی مؤلف (به نفع ناشر)
 - تفکیک حوزه مسئولیت کیفری (ناشر و مؤلف) و مسئولیت مدنی (جبران خسارت) و مسئولیت قراردادی (حق فسخ) از یکدیگر
 در لایحه
 - توجه دقیق نویسندگان لایحه به تفکیک حوزه دو مقوله واگذاری و بهره‌برداری

۳- آقای ساکت:

- عدم امکان عملیاتی شدن حق تألیف به صورت مقطوع در ایران با شناخته نشدن مصالح و فواید مترتب بر آن
 - تأکید بیشتر قانونگذار به مقوله توافق طرفین در تعهدات پدید آورنده با ناشر یا هر دو
 - امعان نظر قانونگذار به ویراست جدید به علت تفاوت در ماهیت به ویژه ۳۰ یا ۴۰ درصد متن کتاب
 - معارض بودن محدودیت حق مؤلف از نظر حقوق شهروندی در خصوص اعمال حق اولویت برای ناشر آثار قبلی از مؤلف.
 - تردید در حق ممتاز بودن حق تألیف با تزلزل در مبانی نظری مقنن و عدم تبیین ماهوی آن
 - بارز بودن حق تقدم در خصوص آثار سری و چند جلدی و توجه ضروری مقنن به این مقوله در لایحه مزبور

۴- آقای موسایی:

- تعیین ضابطه‌ای دقیق برای تمیز آثار مرجع (کلی و تخصصی) و رویه حاکم بر این دو
 - ضرورت نگاه مقنن به حمایت دو جانبه از ناشر و مؤلف و به حداقل رساندن اصطکاک بین این دو گروه
 - مدنظر قرار دادن شیوه‌های توافقی ناشران با اهل قلم در مراکز نشر اروپایی
 - عدم خلل در رویه‌های معروف بین ناشرین و مؤلفان به جهت ایجاد تعادل صوری در بازار نشر
 - عدم ایجاد منع یا موانع بر سر راه سرمایه‌گذاری ناشران با الحاق برخی از نظریات و دیدگاه‌های غیرمنطقی و یا غیرمعروف
 - اجحاف در حق مؤلفین با خرید قطعی اثر و نیز تضییع حقوق ناشران ویژه در خصوص آثار ابتکاری و عدم سنجش بازار فروش

۵- آقای فروغی:

- توجه و اهمیت دادن مقنن به عرف ایجاد شده (هر چند به صورت ناخواسته) بین ناشران و مؤلفان
 - ضرورت احترام و حرمت قانونی به توافقی‌های صورت گرفته بین ناشران و مؤلفان
 - صحیح بودن حق ممتاز (طلب ممتاز) به صورت معنوی نه به شکل مادی صرف
 - تحلیل ساختاری ماده ۷۳ لایحه و ضرورت نگارش مطلوب آن به ویژه در «تعداد نوبت چاپ»

۶- آقای روبن شاوردی:

- اهمیت دهی به مقوله کپی رایت به علت ارتباط با کشورهای دیگر بالأخص در حوزه تجارت نشر (الکترونیکی)
 - توجه به جایگاه توافقی‌های ناشران و مؤلفان با مطالعه تطبیقی در کشورهای دیگر (چه اروپایی و چه آمریکایی)
 - عدم منطقی بودن خرید قطعی اثر در صورت ترجمه بودن آن مگر به دریافت اجازه از سوی مؤلف اصلی اثر
 - تعبیر از «به هزینه خود» با تفسیر «به سرمایه خود» در ماده ۷۰

۷- آقای دکتر کفاشی:

- تقدّم توافقی بودن قراردادها بر هر گونه شیوهٔ آمرانهٔ قانونگذاری و پرهیز از آن به علّت عدم پذیرش بازار نشر
- ارائه تعریفی ضابطه‌مند از حق تقدّم و تمیز و تعریف حوزه‌های «اثرجدید» و «ویراست جدید»
- اتخاذ تدابیر درست و محکم در خصوص ترجمه‌های ارائه شده از کتاب‌های ویراست جدید به ویژه در حوزه علوم پزشکی
باتوجه به تعویض سریع منابع
- منطقی نبودن حق تقدّم برای آثار بعدی مؤلف به علّت تغییر شرایط و اوضاع حاکم بر علوم و فناوری‌های روز

دکتر ابوالفضل احمدزاده

دبیر شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر

تهران، بلوار کریمخان، بعد از خیابان خردمند شمالی، پلاک ۴۳، طبقه اول شرقی تلفن و دورنگار: ۸۸۸۴۷۳۱۲ - ۸۸۸۳۴۳۳۷